

(i) Printed Pages: 8

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	4	3	1
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	5
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 5th Semester

(1129)

PSYCHOLOGY (In all Mediums)

Paper— Clinical Psychology

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 70

Note :— (1) Attempt **five** questions in all. All questions carry equal marks.

(2) Attempt **one** question from each Unit.

(3) Question No. 1 is compulsory.

1. Write short notes on any **seven** of the following :

(i) Exorcism

(ii) Attributional style

(iii) Interoceptive cues

(iv) Institutionalization

(v) Coping

(vi) Arithmetic mean

- (vii) Neural Plasticity
- (viii) Stress Hormone Cortisol
- (ix) Decompensation
- (x) GAS
- (xi) Correlation
- (xii) Level of significance.

7×2=14.

UNIT—I

2. Define Abnormality. Write a note on DSM V classification system of Abnormality. 4,10
3. Critically evaluate the Psychodynamic viewpoint of Abnormality. 14

UNIT—II

4. Write in detail, various Biological causes of Abnormal Behaviour. 14
5. Discuss the different psychological causes of Abnormality. 14

UNIT—III

6. Define Stress. Describe different types of stresses involved in patterns of Psychological disturbance. 4,10
7. Write a detailed note on the factors predisposing a person to Stress. 14

UNIT—IV

8. Find the rank correlation coefficient and interpret the results of 11 students in test of English and Maths respectively :

Scores in English (X) 80, 45, 55, 56, 58, 60, 65, 68, 70, 75, 85

Scores in Math (Y) 82, 86, 50, 48, 60, 62, 64, 65, 70, 74, 90
10,4

9. A teacher of Mathematics gave a test in multiplication to the 30 students of his class. Then he induced a state of anxiety among them and the achievement test was re-administered. The data obtained were as follows :

Initial Test Data

Final Test Data

Mean	70	Mean	67
SD	6	SD	5.8

r between the initial and the final test scores = 0.82.

Find out the following on the basis of given data :

- (1) Is there a significant difference between the two sets of scores ?
 - (2) Test the hypothesis that the population mean on the final test is significantly lower than the population mean on the initial test.
- 10,4

(हिन्दी माध्यम)

नोट :— (1) कुल पांच प्रश्न करें। सभी प्रश्नों के समान अंक हैं।

(2) प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न करें।

(3) प्रश्न सं. 1 अनिवार्य है।

1. निम्नलिखित में से किसी सात पर लघु नोट लिखें :

(i) झाड़-फूंक

(ii) गुणात्मक शैली

(iii) इंटरोसेप्टिव संकेत

(iv) संस्थागतकरण

(v) नकल

(vi) अंकगणित माध्य

(vii) तंत्रिका प्लास्टिसिटी

(viii) तनाव का हार्मोन कोर्टिसोल

(ix) अपघटन

(x) जी.ए.एस.

(xi) सहसंबंध

(xii) स्तर का महत्व।

7×2=14

यूनिट—I

2. विसामान्यता को परिभाषित करें। विसामान्यता के DSM V वर्गीकरण प्रणाली पर एक नोट लिखें। 4,10
3. असांमन्यता के मनोविश्लेषणात्मक दृष्टिकोण का आलोचनात्मक मूल्यांकन करें। 14

यूनिट—II

4. असामान्य व्यवहार के विभिन्न जैविक कारणों पर विस्तार से लिखें। 14
5. विसामान्यता के विभिन्न मनोवैज्ञानिक कारणों पर चर्चा करें। 14

यूनिट—III

6. तनाव को परिभाषित करें। मनोवैज्ञानिक गड़बड़ी के पैटर्न में शामिल विभिन्न प्रकार के तनावों का वर्णन करें। 4,10
7. व्यक्ति के तनाव से ग्रस्त कारकों पर एक विस्तृत नोट लिखें। 14

यूनिट—IV

8. 11 छात्रों के अंग्रेजी और गणित के परीक्षण में प्राप्त परिणामों का रैंक सहसंबंध गुणांक का पता लगाएं और व्याख्या करें :

अंग्रेजी में अंक (X) 80, 45, 55, 56, 58, 60, 65, 68, 70, 75, 85

गणित में अंक (Y) 82, 86, 50, 48, 60, 62, 64, 65, 70, 74, 90

10,4

9. ਗਣਿਤ ਦੇ ਏਕ ਸ਼ਿਕਸ਼ਕ ਨੇ ਅਪਨੀ ਕਲਸ ਦੇ 30 ਲਾਤਰੀ ਕੋ ਗੁਣਾ ਮੇਂ ਏਕ ਪਰੀਕਸ਼ਾ ਦੇ.1
ਫਿਰ ਉਨਹੋਂਨੇ ਉਨਕੇ ਬੀਚ ਚਿੰਤਾ ਕੀ ਸਥਿਤਿ ਕੋ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਿਆ ਔਰ ਉਪਲਬਧਿ ਪਰੀਕਸ਼ਣ
ਕੋ ਫਿਰ ਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਕਿਆ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਡੇਟਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਥੇ :

ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਪਰੀਕਸ਼ਣ ਡੇਟਾ

ਅੰਤਿਮ ਪਰੀਕਸ਼ਣ ਡੇਟਾ

ਸਾਧਧ	70	ਸਾਧਧ	67
ਸਾਨਕ ਵਿਚਲਨ	6	ਸਾਨਕ ਵਿਚਲਨ	5.8

ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਔਰ ਅੰਤਿਮ ਟੇਸਟ ਸਕੋਰ ਕੇ ਬੀਚ $r = 0.82$ ।

ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਦਿਏ ਗਏ ਡੇਟਾ ਕੇ ਆਧਾਰ ਕਾ ਪਤਾ ਲਗਾਓ।

- (1) ਕਿਆ ਸਕੋਰ ਕੇ ਦੋ ਸੇਟਾਂ ਕੇ ਬੀਚ ਏਕ ਮਹਤਵਪੂਰਨ ਅੰਤਰ ਹੈ ?
- (2) ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਕਾ ਪਰੀਕਸ਼ਣ ਕਰੋ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਪਰੀਕਸ਼ਣ ਮੇਂ ਪਾਏ ਗਏ ਜਨਸੰਖਿਆ
ਕਾ ਸਾਧਧ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਪਰੀਕਸ਼ਣ ਮੇਂ ਪਾਏ ਗਏ ਜਨਸੰਖਿਆ ਕੀ ਤੁਲਨਾ ਮੇਂ ਕਾਫੀ
ਕਮ ਹੈ।

10,4

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

- ਨੋਟ :— (1) ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਸਮਾਨ ਹਨ।
(2) ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।
(3) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

1. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੱਤ ਉੱਤੇ ਲਘੂ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
(i) ਝਾੜ-ਫੁੱਕ
(ii) ਗੁਣਾਂਤਮਕ

- (iii) ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸੰਕੇਤ
- (iv) ਸੰਸਥਾਗਤਕਰਣ
- (v) ਨਕਲ
- (vi) ਹਿਸਾਬ ਦਾ ਮਤਲਬ
- (vii) ਤੰਤ੍ਰਿਕਾ ਪਲਾਸਟੀਸਿਟੀ
- (viii) ਤਣਾਅ ਦਾ ਹਾਰਮੋਨ ਕੋਰਟੀਸੋਲ
- (ix) ਵਿਘਨ
- (x) ਜੀ.ਏ.ਐੱਸ
- (xi) ਸਹਿਸੰਬੰਧ
- (xii) ਪੱਧਰ ਦਾ ਮਹੱਤਵ।

7×2=14

ਯੂਨਿਟ—I

2. ਅਸਧਾਰਨਤਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ। ਅਸਧਾਰਨਤਾ ਦੇ ਡੀ.ਐਸ.ਐਮ. ਵੀ. ਵਰਗੀਕਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 4,10
3. ਅਸਧਾਰਨਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ। 14

ਯੂਨਿਟ—II

4. ਅਸਧਾਰਨ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਜੈਵਿਕ ਕਾਰਨਾਂ ਉਪਰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਲਿਖੋ। 14
5. ਅਸਧਾਰਨਤਾ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 14

ਯੂਨਿਟ—III

6. ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਗੜਬੜੀ ਦੇ ਪੈਟਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਤਣਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 4,10

7. ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਤਣਾਵ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 14

ਯੂਨਿਟ—IV

8. 11 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਅਤੇ ਗਣਿਤ ਦੇ ਪਰੀਖਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪਰਿਨਾਮਾਂ ਦਾ ਰੈਂਕ ਸਹਿਸੰਬੰਧ ਗੁਣਾਂਕ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਓ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ :

ਅੰਗ੍ਰੇਜੀ ਵਿੱਚ ਅੰਕ (ਐਕਸ) 80, 45, 55, 56, 58, 60, 65, 68, 70, 75, 85
ਗਣਿਤ ਵਿੱਚ ਅੰਕ (ਵਾਈ) 82, 86, 50, 48, 60, 62, 64, 65, 70, 74, 90
10,4

9. ਗਣਿਤ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਲਾਸ ਦੇ 30 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਟੈਸਟ ਦਾ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਕੜੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ :

ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਟੈਸਟ ਡੇਟਾ

ਅੰਤਮ ਟੈਸਟ ਡੇਟਾ

ਔਸਤ	70	ਔਸਤ	67
ਮਾਨਕ ਵਿਚਲਨ	6	ਮਾਨਕ ਵਿਚਲਨ	5.8

ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅਤੇ ਫਾਈਨਲ ਟੈਸਟ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ $r = 0.82$ ।

ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਡੇਟਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਓ :

(1) ਕੀ ਸਕੋਰਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸੈਟਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਤਰ ਹੈ ?

(2) ਇਸ ਅਨੁਮਾਨ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰੋ ਕਿ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਅੰਤਮ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਤੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨਾਲੋਂ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੇ ਅਰਥ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਘੱਟ ਹੈ।

10,4